

1992

ТРАЕК 7.8

ISSN 0869-1223

* ДАШКОЛЬНАЕ
ВЫХАВАННЕ *

Фота Міколы Будчаніна

ДЗІЦЯЧЫ САД
І РЫНАК:
"ГАРЫЗОНТ"
ЗРАБІЎ
СВОЙ ВЫБАР

Артур Вольскі:
ПРЫЗНАННЕ
АД ПРЫЗВАННЯ

ЯК
УСПРЫМАЮЦЬ
НАС ДЗЕЦІ?
РАЗВАГІ САЦЫЁЛАГА

АДКУЛЬ РОДАМ
"БАТЛЕЙКА"

УНУМАРЫ

3

Алесь САЧАНКА. "Гарызонт" упэўнена глядзіць за гарызонт.
Каб жыць лепш, трэба мяняцца ў адносінах да дзяцей.

7

Людміла ЛАВЫНЬКО. Не здзейсніцца само па сабе.
Адраджэнню роднай мовы і культуры — энтузіязм і творчасць.

12

Уладзімір АРЛОЎ. Ізяслаў і Брачыслаў.
Апавяданні па гісторыі Беларусі.

16

Алесь МАРЦІНОВІЧ. прызнанне ад прызывання.
У гасцёўні "Пралескі" сустрэча з дзіцячым пісьменнікам Артурам Вольскім.

29

Вольга АНІЩАНКА. Падрыхтоўка да школы.
З гісторыі педагогікі.

33

Ніна МАСКАЛЕНКА, Наталія СТАРЖЫНСКАЯ. Навучанне дашкольнікаў беларускай
мове ў дзіцячым садзе з рускамоўным рэжымам.

34

Ларыса КАРМАНАВА, Валянціна ШАБЕКА. Фізічная культура ў старэйшай
групе дзіцячага сада.
Планаванне заняткаў на жнівень.

41

Людміла АГЕЕВА. Мы вачамі сваіх нашчадкаў.
Сацыялаг аналізуе, як успрымаюць нас нашы дзеці.

ПРОВЕРЬТЕ ПРАВИЛЬНОСТЬ ОФОРМЛЕНИЯ АБОНЕМЕНТА!

На абонементе должен быть проставлен оттиск кассовой
машины.

При оформлении подписки (переадресовки) без кассовой
машины на абонементе проставляется оттиск календарного
штемпеля отделения связи. В этом случае абонумент выдается
подписчику с квитанцией об оплате стоимости подписки
(переадресовки).

Для оформления подписки на газету или журнал, а также
для переадресования издания бланк абонемента с доставоч-
ной карточкой заполняется подписчиком чернилами, разбор-
чиво, без сокращений, в соответствии с условиями, изложен-
ными в каталогах Союзпечати.

Заполнение месячных клеток при переадресовании изда-
ния, а также клетки «ПВ — МЕСТО» производится работни-
ками предприятий связи и Союзпечати.

ПРАЛЕСКА

(Дашкольнае выхаванне)

№№ 7—8 (12—13)
ЛІПЕНЬ—ЖНІВЕНЬ, 1992

ЗАСНАВАЛЬНІК:
МІНІСТЭРСТВА
АДУКАЦЫІ
РЭСПУБЛІКІ
БЕЛАРУСЬ

ШТОМЕСЯЧНЫ
НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНЫ
ІЛЮСТРАВАНЫ
ЧАСОПІС

Выходзіць са жніўня 1991 года

Галоўны рэдактар
А. І. САЧАНКА

Рэдакцыйная калегія:

Г. А. БУТРЫМ
П. Ф. ВАСЮЧЭНКА
(адказны сакратар)
В. К. ЗУБОВІЧ
Т. М. КАРАСЦЯЛЁВА
Я. Л. КАЛАМІНСКІ
А. І. КАРПОВІЧ
(мастацкі рэдактар)
Л. В. САЛАМАХА
(ЗАБАЛОЦКАЯ)
(намеснік
галоўнага рэдактара)
С. М. СТАРЧАНКА
Л. І. ЯКУБОЎСКАЯ

Я. М. Важнік
(тэхнічны рэдактар)

Т. К. Слаута
(карэктар)

М. М. Будчанін
(фотакарэспандэнт)

Адрас рэдакцыі:
220104, Мінск,
вул. Матусевіча, 36, к. 2
Тэлефоны: 55-28-94, 55-01-20

Мінск
Выдавецтва
"ПОЛЫМЯ"

© "Пралеска", 1992

Увага!
Пераклады асобных слоў пры наборы
тэкстаў зроблены не па правілах грама-
тыкі, а паводле магчымасцей камп'юта-
ра.

Пробныя адбіткі з фотаформ, вы-
рабленыя выдавецтвам "Беларускі Дом
друку", атрыманы 12.06.92.

Падп. да друку 16.06.92. Фармат
60x90 1/8. Друк афсетны. Ум. друк.
арк. 6,5. Ум. фарб.-адбіт. 11. Ул.-выд.
арк. 5,0. Тыраж 27000 экз. Зак. 1065.
Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом
друку". 220041, Мінск, праспект Фран-
цыска Скарыны, 79.

МАСАЖ ДЛЯ САМЫХ МАЛЕНЬКИХ

Віктар САПУН,
выкладчык
па
аздараў-
ленчай
работе
Бел-
дзяржуні-
версітэта,
урач

Нам часта задаюць пытанне: ці трэба займацца з грудным дзіцём гімнастыкай? Адказ адназначны: абавязкова! І гімнастыкай, і масажам. Гэта нескладана, а карысць для малыша вялікая. Асабліва карысны для немаўляці масаж. Пад яго дзеяннем скура становіцца эластычнай, гладкай, узмацняецца яе кровазбеспячэнне, павышаецца працаздольнасць мышцаў, стан суставаў. Актыўна ўплывае масаж і на нервовую сістэму. Вельмі неабходны масаж дзецям рыхлым, маларухавым, укармленым.

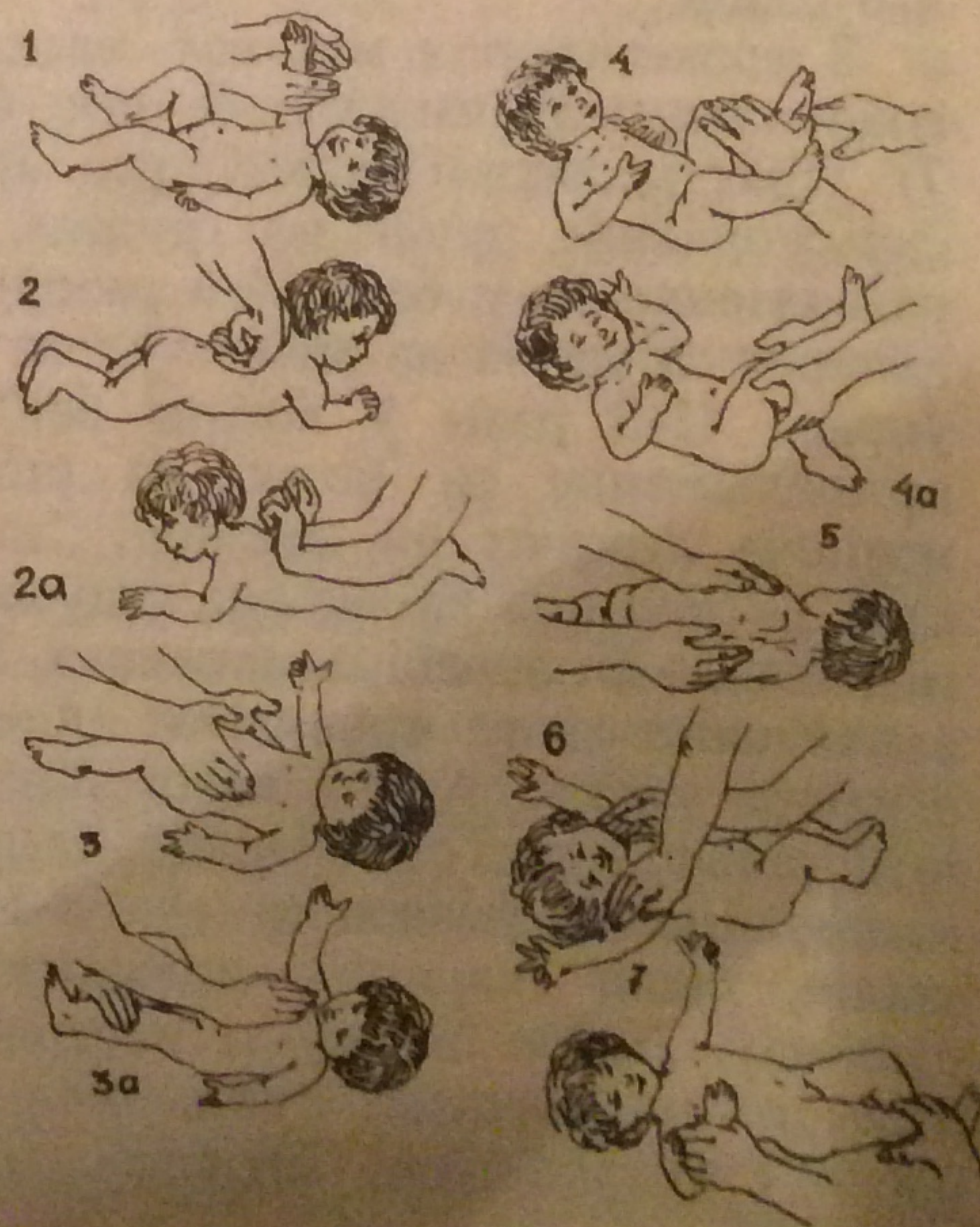
Пры правядзенні масажу неабходна ведаць некалькі правілаў. Рухі рук павінны быць мяккімі, не выклікаць балючых пачуццяў. Калі далоні дрэнна слізгаюцца па скуры, выкарыстоўвайце дзіцячую прысыпку, якая добра ўбірае пот і залішні тлушч.

Агульны лёгкі масаж дзіцяці пачынаюць з 6-7 тыдняў. Звычайна гэта мяккія, плаўныя рухі. У такога немаўляці скура тонкая, а звязкі і мышцы яшчэ слабенкія, таму будзьце вельмі асцярожнымі. На першых занятках кожны рух і практыкаванне паўтарыце толькі па аднаму разу, праз некалькі дзён — ужо па тры-чатыры. Не забудзьцеся папярэдне праветрыць пакой, аднак тэмпература паветра не павінна быць ніжэй за 22 градусы. Падрыхтуйце стол: накрыйце байкавай коўдрай, цыраткай і пялёнкай. Абавязкова вымойце рукі цёплай вадой, вытрыце насуха, здыміце пярсцёнкі, бранзалеты. Пазногці павінны быць каротка абстрыжаны.

Каб карысць ад працэдуры была максімальнай, праводзьце масаж штодзённа ў адзін і той жа час.

Лепш займацца гэтым днём, звычайна ў перыяд 2-га няспання, за гадзіну да кармлення. Непасрэдна пасля кармлення і купання нельга. Таксама нельга, калі дзіця хворае, капрызіць ці супраціўляецца. Вельмі важна выпрацаваць станоўчыя эмоцыі і бадзёры настрой падчас масажу. Пакажыце яму яркія цацкі, ласкава размаўляйце з немаўляткам. Можна ўключыць прыемную, меладычную музыку. Але ні на хвілінку не пакідайце малыша аднаго: ён вельмі вёрткі. І сачыце за яго рэакцыяй. Пры з'яўленні першых прызнакаў стомы (крык, плач, вяласць) спыняйце заняткі.

Асноўны прыём масажу малышоў — пагладжванне. Далонь маці павінна пяшчотна і раўнамерна слізгаць па скуры. Так пачынайце і заканчвайце працэдуру. Затым — расціранне кароткімі кругавымі рухамі. Пры гэтым рукі шчыльна дакранаюцца да скуры, націскаюць на яе. Расціранне на спіны, бёдрах, жываце робяць звычайна далонню. На ножках і ручках — кончыкамі пальцаў. І, нарэшце, размініанне: кароткія рухі пальцаў рукі з больш моцным націсканнем. Гэта ўздзейнічае не толькі на скуру, а і на

дрэнна. Але ж дрэнна і тое, што дзіця недаатрымлівае біялагічна актыўных рэчываў.

Гэты клубок праблем можна вырашыць толькі ў двух выпадках: забараніўшы пражыванне цяжарных жанчын на забруджаных тэрыторыях і забяспечыўшы дастаткова добрае харчаванне чыстымі прадуктамі ў гэтых раёнах. Менавіта чыстымі прадуктамі! Бо 70% радыёнуклідаў трапляе ў арганізм з ежай і толькі 30% — за кошт знешняга абпраменьвання. У асноўным у арганізме накаптваецца цэзій. Ёсць, вядома, і іншыя мікраэлементы. А цэзій цыркулюе ў крыві і адкладваецца ў мышцах, а затым дзейнічае, як маленькі рэактар. Каб пазбегнуць гэтага, трэба не "есці" цэзій.

Дарэчы, у Праграме па ліквідацыі вынікаў аварыі на ЧАЭС так і запісана: прыярытэтнае забеспячэнне цяжарных і кормячых маці экалагічна чыстымі і імуналагічна каштоўнымі прадуктамі. Але запісанае, на жаль, так і застаецца на паперы, грошы на гэтыя мэты не выдзелены. Чарнобыльскі камітэт не займаецца данай праблемай па прычыне "немагчымасці яе выканання". Але ж гэта не так! Бо на працягу доўгіх гадоў было практычна магчыма забяспечваць чыстым першасортным харчаваннем былы ЦК КПБ... Чаму ж тады немагчыма забяспечыць чыстай ежай 300 цяжарных жанчын, якія пражываюць у гэтай зоне!?

— Што, на вашу думку, трэба зрабіць, каб знізіць медыцынскія вынікі аварыі?

— На вялікі жаль, у апошнія гады назіраецца нівеліраванне адрозненняў у дынаміцы паказчыкаў здароўя цяжарных жанчын і нованароджаных у "чыстых" і "забруджаных" раёнах Беларусі. Гэта сведчыць аб распаўсюджванні неспрыяльных прыкмет на ўсёй тэрыторыі рэспублікі.

Як выйсці з такога становішча? Неабходна павысіць узровень медыцынскага абслугоўвання! Калі б мы змаглі наладзіць забеспячэнне жыхароў забруджаных раёнаў чыстымі прадуктамі, павысіць узровень медыцынскага прафілактычнага абследавання, выкарыстаць магчымасці дэактывацыі тэрыторыі, усе сусветныя напрацоўкі, у прыватнасці, Японіі, па гэтай праблеме, — то вынікі аварыі былі б мінімальнымі. Эфект увагі адыграў бы сваю ролю, і людзі б адчувалі сябе там нават лепш, чым тыя, што пражываюць на чыстых тэрыторыях.

Аднак на сённяшні дзень гэта практычна немагчыма. З забруджаных раёнаў выехалі ўрачы, інтэлігенцыя... Ідзе іх інтэлектуальнае збядненне. Адсюль п'янства, алкагалізм, клубок сацыяльных праблем, адсутнасць культуры, духоўнасці. Плюс яшчэ дрэннае медыцынскае абслугоўванне... Усё гэта можа дрэнна закончыцца!

Праблемы гэтыя патрабуюць неадкладнага вырашэння. Мы ўсе ў адказе перад дзецьмі!